

Dr. (Ph.D) Virányi Gergely: A KLKF Határőr Szaktanszék vezetője voltam – 1988-1992

Előadás a

Határrendészeti képzés múltja, jelene, jövője c. konferencián

Bp. NKE RTK – 2014. március 27.

Az 1988. 02. 01. és 1992. 02. 28. közötti négyéves ciklusban a tanszékünk léte és működése nagyon változatos, fordulatokban bővelkedő és mindezzel együtt eredményes volt. Két egyforma tanévünk nem volt! Az előadás felépítése:

1. Közvetlen előzmények 1986-1987
2. Stratégiai célkitűzések 1988-1992
3. „Korszerűsített tisztképzés” 1987/88 és 1988/89
4. „A korszerűsített tisztképzés korrekciója” 1989/90
5. A „kiegészített tanterv” alapján folytatott határőrtiszt-képzés 1990/91
6. „A tisztképzés új rendszerében” folytatott határőrtiszt-képzés 1991/92-től
 - 6.1. Az időszak határőrizeti, határrendészeti és határőrségi jellemzői
 - 6.2. A határőrtiszt-képzés a szakon 1991/92-től
7. A határőrtiszt-képzés és a tanszék kettéválása 1992-ben
8. A humán erőforrás-gazdálkodásról 1988-1992
9. „Pillanatfelvételek” a tanszék oktatói és törzs-állományáról 1988-1992
10. Befejezésként

1. Közvetlen előzmények 1986-1987

Vissza kell csatolnunk a közvetlen előzményekre, amelyek átvezettek a vizsgált négyéves ciklusba. A Honvédelmi Minisztériumban 1986-ban döntés született arról, hogy a fokozódó fluktuáció és az egyre növekvő honvédségi tiszthiány miatt a katonai főiskolákon négy évről háromra kell csökkenteni a képzési időt.

Felsőoktatási pályafutásunk során, gondolom, valamennyien találkoztunk hasonló problémával. Ami viszont még nagyobb probléma volt, hogy a döntéshozók az ilyen és hasonló esetekben nem a bajok gyökerét orvosolták, hanem tüneti kezeléssel próbálkoztak. A Határőrségnél persze nem volt „fokozódó fluktuáció és behozhatatlan határőrségi tiszthiány”,

azonban együtt kellett mozognunk a főiskolával. A tanszék oktatói és vezetői realisták voltunk és egyikőnk sem képzelte azt az abszurditást, hogy a három katonai főiskolán működő mintegy kéttucat, hároméves idejű honvédségi szak mellett megmaradhatna egy egyetlen, négyéves határőr szak is.

A döntés előtt a főiskolánkat – természetesen – nem kérdezték meg. A döntés kihirdetését követő vérszegény protestálásunkat pedig meg sem hallgatták sem parancsnoki-, sem párt-, sem politikai-, sem KISZ-vonalon. Egyrészt elmondtuk: kétszeres mennyiségű ifjú tisztet kap a Magyar Néphadsereg, mindössze egyetlenegy évben. Ellenben azután, megint és mindig csak a megszokott egy-egy évfolyamot. Ráadásul nem mellékes az sem, hogy a kibocsátott tisztek felkészültsége, a legnagyobb jóakarattal és erőfeszítésekkel sem fogja elérni a négyéves program szerint végzettségét. Nem ez a megoldás, hanem például a kapacitás-növelés, azaz a minden évben megnövelt felvételi keretszám, és a kimenetnél minden évben több végzettet adhatunk át a megrendelőknek. Másrészt elmondtuk: mindezt le is írjuk és felterjesztjük. Válasz: 1) „leírni, felterjeszteni – nem ajánlatos, elvtársak”; 2) „a minőségcsökkenést fessegetni – ugyancsak nem ajánlatos, elvtársak”.

Ami viszont nagyszerű fegyvertényként értékelhető: „a történelmi pillanat megragadásának lehetőségét” megkockáztatva, sikerült az 1981-ben bevezetett üzemmérnöki másodképzést kifuttatni és helyébe a szakunkon „visszacsempészni” a pedagógiai másodképzést. A HM nem támasztott akadályt. A KKKF feltételül szabta: ha a BM és a Határőrség önerőből megoldja, ám legyen. Mivelhogy a parancsnoki profilú (!) tisztképző főiskola az 1980-ig egyébként példaértékűen működtetett pedagógiai képzést minimalizálta. Tanszékvezetőnk – dr. Kátai László ezredes – többfordulós, „rámenős” és sikeres belügyi, illetve határőrségi egyeztetést folytatott. Eredménye: „igen, biztosítjuk a tanszéknek a pedagógiai másodképzés önerős státusz-, létszám- és bérfeltételeit. Vágjatok bele!”

Átmeneti tantervet kellett készíteni és bevezetni 1986 őszétől. A feladatokat végrehajtottuk; az 1986/87. tanév végén két évfolyamot avattunk a határőr szakon: az 1983-87-es IV. évfolyamot az eredeti tanterv szerint, valamint a 1984-87-es III. évfolyamot az átmeneti tanterv szerint. A három évre csökkentett szisztéma az 1985-88-as kurzussal fejeződött be.

2. Stratégiai célkitűzések 1988-1992

Az 1987/88. tanév közepén vezetői váltások történtek. A Határőrség Országos Parancsnokságon kiképzési osztályvezető beosztásba helyezett dr. jur. Kátai László ezredest

követve, 1988. február elsején tanszékvezetővé neveztek ki. Tanszékvezető politikai helyettesként – javaslatomra – továbbra is Sörös Nándor alezredes ténykedett. Tanszékvezető-helyettes beosztásba – előterjesztésemre – Beregynei József őrnagyot helyezték. Két év elmúltával e munkakört dr. jur. Farkas János alezredes nyerte el, mert (az akkor már) dr. univ. Beregynei József alezredes magasabb beosztásba került, a Körmentdi Határőr Kiképző és Továbbképző Intézet igazgató-helyettese lett.

Évtizedes felsőoktatási és négyéves tanszékvezető-helyettesi tapasztalatok birtokában, „kezdő” tanszékvezetőként 1988-ban két stratégiai célkitűzést fogalmaztam meg. Tanszéki és személyes tudományos kutató és kidolgozó tevékenységünket úgy kell végeznünk, hogy:

1. maradéktalanul megfeleljünk a határőrtiszt-képzés követelményeinek, értékeinek és hagyományainak;
2. tartsunk lépést a gyakorlattal és haladéktalanul építsük be az oktatásba a törvényszerűen megjelenő új elveket, eljárásokat és eszközöket. E célkitűzéseket megőrizve, 1989-ben két újabbal egészítettem ki azokat:
3. tudatosan és következetesen kell kutatni, előkészíteni, majd bevezetni a rendészeti felsőoktatásban létesítendő határrendészeti tisztképzést;
4. fáradhatatlanul és kitartóan, a tőlünk elvárt magas színvonalon kell folytatni az oktató-nevelő munkát a Kossuthon a határőrtiszt-képzés befejezéséig.

Maximális tiszteletben tartva a Határőrség vezetőinek új döntését, amely 1991 szeptemberében jutott a tudomásomra, a negyedik célkitűzést újabbal váltottam fel: 5) szellemi és oktatói kapacitásaink több mint felét a KLKF-en megőrizendő, új rendszerű határőrtiszt-képzés lelkiismeretes előkészítésére fordítjuk és nem a megszüntetésére. A tanszéken gyakorlatilag egyidejűleg és egymás mellett végeztük a három évtizedes határőr szak megújításával, illetve az előzmény nélküli határrendészeti szak és tanszék megalapításával összefüggő oktatás-igazgatási, szervezeti, humán és logisztikai feladatokat.

3. „Korszerűsített tisztképzés” 1987/88 és 1988/89

Az 1987/88. tanévben „kifuttattuk” az átmeneti programot, és egyidejűleg felmenő rendszerben bevezettük a jóváhagyott hároméves, ún. „korszerűsített tisztképzést”, a 02/1987. (HK. 01.) HM sz. utasítás alapján. Főbb jellemzői: a képzés időtartama három év, hat szemeszter, szemeszterenként 18 hét, 540 tanóra, összesen 3.240 tanóra. A kulcsbeosztás és az első tiszti beosztás intézményrendszere továbbra is funkcionál, a képzési célok és követelmények részben változtak. A másodképzés megmaradt, a végzettek katonai-

üzemtechnológiai vagy katonai üzemgazdász, azonban a határőrök kollégiumi nevelőtanár másodképzést szerezhetnek. A képzési alapidokumentumok hierarchiájában tantervi irányelvek, tanterv, tantárgyprogramok és tematikák szerepeltek.

A tantervi irányelvek tartalmazták a valamennyi szakon érvényes általános képzési célt, a képzés időkereteit, a képzési folyamat főbb arányait, a tantárgyak csoportosítását, a számonkérések formáit és félévenként maximált számát, a szakdolgozat-készítés és az államvizsgák főbb követelményeit, valamint szakonként meghatározták a speciális képzési célt, a tananyag csoportosítását és a tanulmányi követelményeket.

Az adott szak tanterve rögzítette a képzési végcélokat és közbeeső célokat, az óra- és vizsgatervet, az egyes tantárgyak sajátos összetevőit, a számonkérés és vizsgáztatás alapjait. A határőr szakon folyó képzés célrendszere:

- a szak határőr őrs- és századparancsnokot képez, pedagógiai képzéssel kollégiumi nevelőtanár másodképzést biztosít;
- a képesítéssel betölthető beosztások (kulcsbeosztások): határőr őrsparancsnok, mélyégi őrsparancsnok, határőr kiképző századparancsnok, határőr őrszázadparancsnok, kollégiumi nevelőtanár;
- első tiszti beosztások: határőr őrs- és századparancsnok-helyettes és politikai helyettes, szakasparancsnok, valamint céltanfolyam elvégzésével felderítő tiszt vagy útlevelkezelő;
- az I. tanév végére határőr járőr, ellenőrző járőr, riadó-, üldöző- és záró-csoportparancsnok, őrsügyeletes, valamint rajparancsnoki felkészültség megszerzése;
- a II. tanév végén őrsparancsnok-helyettes, határőrizeti ügyeletes és kiképző szakasparancsnoki szint elérése;
- a III. tanév végén határőr őrsparancsnok politikai helyettes, határőr őrsparancsnok és határőr századparancsnok szint teljesítése.

A tanterv a tantárgyakat öt csoportba sorolta: politikai és társadalomtudományi, alap-, alapozó, szakalapozó és szaktantárgyak. Az elméleti és gyakorlati felkészítés arányai: elméleti 1.699 tanóra, 52%; gyakorlati 1.541 tanóra, 48%. A gyakorló csapatszolgálat 308 tanóra, 9,5%, amelyből 36 tanóra kollégiumi gyakorlat középiskolai honvéd kollégiumban. A számonkérések száma összesen 62, félévenként mintegy 10. A kurzusban szakdolgozatot kell készíteni (évfolyammunkát már egyáltalán nem), majd három összetett államvizsga zárja a

képzést: tudományos szocializmus, határőrizet, pedagógia. Képzési területek: politikai vezetői, határőrizeti, kiképzői, napi élet irányítói, pedagógiai.

A határőrizeti oktatás – az osztrák viszonylatú őrsök prioritása mellett – minden viszonylatra kiterjedt. Az oktatásban csökkentettük az elhatározás- és szolgálatszervezés-centrikusságot, vagyis a határőrizeti módok és tevékenységek előkészítésén, megszervezésén túl kellő hangsúlyt helyeztünk a végrehajtás vezetésére is. A szakmai felkészítésben továbbra is a határőrizeti oktatás és az őrsi felkészítés dominált. A határforgalom-ellenőrzési ismeretek oktatása – az Országos Parancsnokság határforgalmi osztályvezetőjének állásfoglalása alapján – mindössze 12, azaz tizenkét tanórára csökkent. A döntést azzal indokolta, hogy a KLKF határőr szakán végzett tisztek csak oly’ módon kerülhetnek határforgalmi szakterületre, hogy sikeresen elvégzik a Határőrség által szervezett útlevélezési felkészítő tanfolyamot, ami egyébként igaz volt. Ez az állásfoglalás és aránytorzulás azonban hat év első tiszti beosztásainak tükrében különösen helytelen volt. A tanszék 1985-1990 között összesen 523 tisztet avatott fel és adott át a Határőrségnek. Első tiszti beosztásba helyezésük az alábbiak szerint történt. Határőr őrsre: 266 tiszt, 50,9%; útlevélezőnek: 87 tiszt, 16,6%; kiképző századhoz: 78 tiszt, 14,9%; felderítő tisztnak: 48 fő, 9,2% és ún. „egyéb” beosztásokba került: 44 tiszt, 8,4%. Ebből következően is, a határforgalmi felkészítést erősíteni kellett volna és nem visszaszorítani.

Bár a képzési célok – a szak történetében először – nem tartalmaztak összefegyvernemi felkészítéssel kapcsolatos követelményt, ’s a képzési rendszer hivatalosan még a gépesített lövész szakaszparancsnokká képzést sem tűzte célul, ezzel szemben a valóságban szigorlattal záruló, gépesített lövész szakaszparancsnoki felkészítést kellett folytatni.

A korábbi időszakokkal szemben, az oktatási feladatok zömét – gyakorlatilag a szakalapozást, a szakmai képzést és a másodképzést is – a tanszékünk végezte, és csak kisebb részét a főiskolai oktatók. Mi, határőrök oktattuk a tananyag 71%-át (2.296 tanórát), a főiskolai oktatók a tananyag 29%-át (944) tanórát. A számonkérés arányai is hasonlóak voltak: 39 esetben (63%) a határőr oktatók, illetve 23 esetben (37%) mások vizsgáztattak.

Az 1988/89. tanév befejezésével a tanszéken (az eredetileg 94 fős évfolyamból) 84, a KLKF műszaki szakáról 4, a „Zalkáról” 15, a Moszkvai Határőr Parancsnoki Főiskoláról 7 végzetten avattunk határőrtisztté. A II. évfolyam eredményes befejezésével 80 hallgató zászlósként és 7 hallgató törzszászlósként folytathatta a tanulmányait. Az I. évfolyamon a felvett 67 főből lemorzsolódott 7 hallgató. Az 1989. évi felvételi vizsgákon a szakra jelentkezett 160 főből megjelent 143. Elutasítva 43 felvételiző; átirányítva a főiskola más szakaira 12 hallgató; felvéve 86 hallgató: a határőr szakra 60, a KLKF műszaki szakra 2, a

ZMKMF-ra 14, Moszkvába: 10. A 60 fős új I. évfolyam kiegészült a Moszkvából, kérelmére hazatért kettő hallgatóval.

4. „A korszerűsített tisztképzés korrekciója” 1989/90

Kollégák, akik e teremben vagyunk: egyrészt jó néhányan átértük az 1989-ben kezdődött rendszerváltást, másrészt a fiatalabb kollégák sokat tanultak azokról az évekről és eseményekről, ezért – és az időkorlátom miatt is – szigorúan a tárgyra szorítokozom.

A Határőrség felsővezetői helyesen értékelték a '80-as évek végére kialakult nemzetközi és hazai helyzetet. Egységesen és egyértelműen a határőrizeti, határrendészeti változások indokoltsága és racionalitása mellett „voksoltak”, sőt, szakmai vonatkozásban ők maguk álltak a reformfolyamatok élére. A Határőrség vezetése megalapozottan és egyre erőteljesebben a rendészeti rendeltetésben és az abból fakadó határrendészeti hatáskörben és feladatrendszerben gondolkodott; ahhoz tervezte igazítani a testület tevékenységét, szervezetét és működését, beleértve a tisztképzést is.

Szemléltetésként a legfőbb események. Már 1987-ben határőrségi javaslattétel az elektromos jelzőrendszer („vasfüggöny”) lebontására, majd annak lebontása 1989-ben, és a nyugati határsáv megszüntetése ugyanabban az évben. A magyar-osztrák államhatáron az abszolút pozitív értelemben elhíresült „határnyitás”, 1989. szeptember 11-én. A határőrségi akkori stratégiai tervezés legfőbb elemei az alábbiak voltak. A klasszikus katonai/félkatonai típusú határőrizet helyett minden tekintetben modern, az európai normákhoz illeszkedő határrendészeti jog- és tevékenységrendszer kialakítása. A Határőrség átalakítása – az addigi fegyveres erőből – korszerű rendészeti szervvé. A hivatásos állományra épülő szolgálatellátás rendszerének felépítése és általánossá tétele. A sorozott állomány ütemezett és végleges kivonása. Az új követelményeknek legjobban megfelelő nemzetközi kapcsolatok és hazai együttműködés kialakítása, működtetése. Az új szisztémának mindenben megfelelő humán és logisztikai feltételek megteremtése.

Mindezekhez azonban nemcsak belügyi támogatásra, hanem belső feltételekre is szükség volt. Ilyen kedvező belső feltételnek tekinthető az az objektív tény is, hogy negyedévszázad alatt törvényszerű generációváltás történt a Határőrség tisztikarában. A Határőrség 1993-94. évkönyvének bevezetőjében az „OrszágHatár Magazin” főszerkesztője megalapozottan fogalmazhatta meg a következő gondolatokat. *„Több tényező játszott szerepet abban, hogy végül is a magyar Határőrség az 1989-90-es történelmi politikai változások, a rendszerváltás sodrában nem csak alkalmazkodni volt képes, hanem mindvégig szinkronban tudott lenni a társadalmi elvárásokkal, a nemzeti érdekekkel, a jogállamiság*

követelményrendszerével. A Határőrség egyetemi, főiskolai végzettségű tisztikara már a nyolcvanas években érzékelte a katonai szervezeti forma, az ebből fakadó totális határőrizeti módszerek és ezekkel szemben a változó feladatok ellentmondásait.”¹¹

Nos, a fentiek következtében, a tanszéken épp’ hogy bevezetett „korszerűsített tisztképzésben” máris kisebb-nagyobb korrekciókat kellett végezni. A változásokat parancsok, utasítások, intézkedések szabályozták, amelyek azonban rendszertelen időpontokban és eltérő (azaz belügyi, határőrségi, főiskolai) csatornákon érkeztek a tanszékre.

Az 1989/90. tanévben maradéktalanul végrehajtottuk a depolitizálás és a dereguláció érdekében meghatározott feladatokat. A tárgyban kiadott rendelkezéseket és azokra tett intézkedéseket a BM Határőrség országos parancsnokának és a KLKF parancsnokának, 1990. október 20-án írásban tett tanszékvezetői jelentésében, 23 pontban foglaltam össze. Azok tartalmát és lényegét az alábbiakban összegzem, (de nem az eredeti számozás szerint).

1. Az 1989. október 16-i BM IV/II. csoportfőnöki értekezleten elhangzott átfogó feladatszabás alapján megkezdtuk és fegyelméletten végeztük a feladatokat. Haladéktalanul összegyűjtöttük és átadtuk megsemmisítésre a pártállam és az állampárt jelképeit (propaganda kiadványok, csillagok és más relikviák). A 8/1990. BM sz. utasítás alapján hasonlóan jártunk el a belügyi objektumokban és azok külső falain elhelyezett anyagokkal (1990. 02. 26.). A tanszéken teljes egészében felszámoltuk a tanszéki emlékhelyiséget (1990. 08. 17.)
2. A pártalapszervezeteket és a pártvezetőséget megszüntettük, a politikai helyettesi munkaköröket 1990. január elsejével átalakítottuk nevelési-, szociálpolitikai munkakörökké.
3. A köztársaság kikiáltását követően a tanszéken az arra kötelezettek – tisztek, tiszthelyettesek, zászlósok és kinevezett polgári alkalmazottak – valamennyien esküt tettünk a Magyar Köztársaságra (1989. december 19-i befejeződéssel).
4. A tanév menetében, 1989. október 31-ig módosítottuk a 246/233. sz. hatályos tantervet és tantárgyprogramot. A BM Határőrség Nevelési és Szociálpolitikai Csoportfőnök 150/2/1990. sz. átiratának megfelelően (1990. január 22-ig) módosítottuk a Politikaelmélet alapjai, a Magyarország története 1918-1975, valamint a Katonai nevelés c. tantárgyak tartalmát, valamint szigorlatra mérsékeltek az addigi

¹¹ Szabó József Jenő: Határőrség tegnaptól mostanáig (A Határőrség évkönyve 1993-94. 3-5. o. Szerk: Kőműves József - Krisán Attila - Ugró Szilárd)

államvizsga-követelményt. Töröltük a tematikából a 05. és 06. kódszámú pártpolitikai speciális kollégiumokat (1990. 01. 18.)

5. Már a HM-BM 3/1988. sz. együttes utasítás alapján, majd a BM 3/1990. sz. utasításnak megfelelően folyamatosan működtettük a tiszti, tiszthelyettesi érdekképviselői szerveket, és megszüntettük az azokkal összefüggő, korábbi párt- és KISZ-jogosítványokat. A hallgatói és a hivatásos-hallgatói érdekképviselőt a főiskolai rendszerbe illesztettük.
6. Az előzőekhez hasonlóan beépítettük az oktatásba a következőket is: BM 4/1990. sz. utasítás a rendőrségi szolgálati azonosító jelvény rendszeresítéséről; BM 10/1990. sz. utasítás a hivatásos állományba kinevezések szüneteltetéséről; BM 37/1990. sz. utasítás az ORFK szerveinek létrehozásáról; BM 47/1990. sz. utasítás a BM archívum létesítéséről és feladatairól.
7. A BM 53/1990. sz. utasítás alapján a végrehajtottuk a BM IV/II. Csoportfőnökség szervezetéből a BM Határőrséghez történt áthelyezés feladatait (1990. 07. 01.) A BM 56/1990. sz. utasításnak megfelelően töröltük a fenytéseket és más fegyelmi büntetéseket (1990. 08. 31.)
8. A BM 60/1990. sz. utasítás és az ORFK 27/1990. sz. parancs előírásainak megfelelően az Országos Parancsnokságon leadtuk a hivatásos állományúak önvédelmi fegyvereit (1990. 08. 30.)
9. A BM 55/1990. sz. utasítás és a BM Határőrség mb. országos parancsnokának 31/1990. sz. intézkedése alapján (1990. 09. 20-27. között) végrehajtottuk a teljes körű közigazgatási deregulációs feladatokat. Amint korábban is, következetesen és haladéktalanul kiiktattuk az oktatásból a hatálytalanított szabályozókat.

Összegezve az 1989 októberében módosított tantervet és tantárgyprogramot: változott egyes tantárgyak elnevezése, tartalma, óraszama, vizsgakövetelménye, illetve törölni kellett meghatározott tantárgyakat, speciális kollégiumokat és vizsgákat. Mindezek következtében az eredeti képzési dokumentumok nehezen áttekinthetővé, szinte kezelhetetlenné váltak, elkerülhetetlen lett azok pontosítása és egységes szerkezetbe foglalása. Ennek érdekében született meg 1990-ben a „kiegészített tanterv”, amely keretbe foglalta az 1987. évi tantervet és annak 1989/90. évi módosításait.¹²

¹² Forrás: Kiegészítés a határőr – kollégiumi nevelőtanár szak tantervéhez az 1990/91. tanévre (KLFK Hőr. Tanszék irattára, nytsz: 210/46-47/1990.)

5. A „kiegészített tanterv” alapján folytatott határőrtiszt-képzés 1990/91

Az 1990/91. tanévtől bevezetett „kiegészített tanterv” legfőbb jellemzőit az alábbiakban lehetett összegezni.

- a) Törölte a képzési célok tartalmából az őrs- és századparancsnok politikai helyettes felkészítést és követelményt, valamint a határőr tisztet jellemző személyiségjegyek közül a politikai érzékenységet;
- b) a korábbi ideológiai és pártpolitikai felkészítés helyett társadalomtudományi tantárgyak oktatását írta elő;
- c) a sorkatonai alapkiképzést 90-ről 120 tanórára növelte;
- d) a határőrizeti szakmai felkészítés óraszámát 643 tanórától 586-ra csökkentette, viszont a gyakorló csapatszolgálatra fordítható időt 308 tanórától 416-ra növelte. A változások következtében a határőrizet összes tanórához viszonyított aránya 19,8%-ról 18,1%-ra csökkent, ami elviselhető volt, ellenben a szakmai gyakorlatok aránya 9,5%-ról 12,8%-ra nőtt, ami kedvezőnek ítélnélhető;
- e) kedvező változás történt a határforgalmi felkészítés javára (72 tanóra, 12,3%);
- f) a vizsgák száma 62-ről 56-ra, illetve az államvizsgák száma – a politikai államvizsga törlésével – kettőre (határőrizet, pedagógia) csökkent;
- g) egységesen párosította a tantárgyak óraszámait, eleget téve ezzel a főiskolán kialakított számítógépes tanórarend-tervezés egyik alapfeltételének.

E pontban kell rendszerbe helyezni a KLKF határőr szakán és a Moszkvai Határőr Parancsnoki Főiskolán (MHPF) folytatott határőrtiszt-képzés kapcsolódásait. A belügyi, illetve határőrségi nemzetközi együttműködés keretében, 1973-tól 1990-ig a MHPF-án a magyar Határőrség számára is képeztek határőrtiszteket. A KLKF határőr szakára jelentkezők közül a felvételi eljárásban legeredményesebb és az orosz nyelvet kimagaslóan tudó hallgatójelöltek számára a Határőrség, évente tíz főnek lehetőséget biztosított a külföldön történő határőrtiszt-képzésre. *„A képzési idő öt év volt. Az első, ún. „előkészítő” tanévben intenzív orosz nyelvi felkészítés folyt és megkezdődött a főiskolai oktatás is, majd azt követte a négyéves tényleges tisztképzés”*.¹³ A végzettek az ötéves kurzus végén, a megszerzett diplomával hazatérve (első alkalommal 1978-ban), a KLKF-en – saját végzőseinkkel együtt – jellemzően augusztus 10-től részt vettek a tisztavatásra történő felkészítésben, majd a 19-i ún. „belsőavatáson” és a 20-i nyilvános tisztavatási ünnepségen. Azt követően az ifjú tisztek

¹³ Interjú Dr. (Ph.D) Teke András ny. hőr. ezredessel, aki 1977-1982 között végzett a MHPF-án.

visszatértek a nyári szabadságra, majd szeptember elején, általában egyhetes speciális tanfolyamon vettek részt a határőr kerület-parancsnokságokon. (A „Kossuthon” és a „Zalkán” végzetek augusztus 21-től szeptember 20-ig voltak szabadságon, majd azt követően kezdték meg a szolgálatot az első tiszti beosztásban.) A tanfolyam keretében elsajátították a határőrtiszti pálya hazai megkezdéséhez nélkülözhetetlen, kiegészítő szakismereteket és viszonylati specifikumokat. A külföldi tanulmányok során néhány hallgató menet közben megszakította a tanulmányait, és hazatérve vagy elhagyta a pályát („lemorzsolódás”), vagy a tanszékünk hallgatójaként továbbfolytatta a tanulmányait és elvégezte a KLKF-et. Ez a másfél évtizedes folyamat 1990-ben fejeződött be oly’ módon, hogy valamennyi hallgatót véglegesen hazarendelték, és őket felmenő rendszerben tisztté avattuk.

6. „A tisztképzés új rendszerében” folytatott határőrtiszt-képzés 1991/92-től

6.2. A határőrtiszt-képzés új rendszere a szakon 1991/92-től

Az államhatár megbízható őrzése és védelme, valamint a határterületi lakosság személy- és vagyonbiztonságának garantálása érdekében, a 3061/1991. sz. határozatával a Kormány meghatározta az államhatár azonnali lezárására alkalmas alegységek felállítását. „A Határőrség szervezetében olyan, sajátos rendeltetésű és feladatrendszerű alegységeket kellett létrehozni, amelyek békeidőben alkalmasak határrendészeti tevékenységre, az államhatárok azonnali lezárására, határvédelmi feladatok ellátására.”¹⁴ A rendészeti akciószázadok (későbbi elnevezésükkel határvadász századok) létrehozása és alkalmazása „sikertörténetként” összegezhető. Azon túl, hogy a déli viszonylatban eredményesen teljesítették a védelmi feladatokat, a határvadász századok minden viszonylatban jog- és szakszerűen, eredményesen végezték a rájuk háruló rendészeti és határrendészeti feladatokat is. A hatás-ellenhatás elvének megfelelően, a Határőrség rendészeti akciószázadokat, illetve határvadász-századokat szervezett és állított hadrendbe: 1991. november 30-ig hat századot, majd 1992-ben további tizennégyet. Feladatrendszerüket a békeidőszakban, a szükségállapotban, valamint a rendkívüli állapotban végrehajtandó feladatokra

¹⁴ Dsupin Ottó: A határvadász századok felállításának, felkészítésének országos tapasztalatai (Határőrségi Tanulmányok 1994/4. sz. 3. o.)

csoportosították.¹⁵ A szakasz- és századparancsnoki állomány felkészítése példaértékű szervezettséggel és gyorsasággal valósult meg.

Tanszékünk szellemi és oktatói kapacitásának nagy horderejű elismerését jelentette, hogy a déli kerületeknél megalakított (két-két, összesen hat) határvadász század parancsnoki állományának módszertani felkészítésére 1991 őszén a tanszékünk kapott feladatot, amelyet eredményesen végrehajtottunk. Számos határőrtiszt és honvédtiszt, hallgató és a bevont technikai személyzet részese volt a munkának és a sikernek, közülük azonban célszerű név szerint is kiemelni: Dsupin Ottó, Balogh Zoltán és Farkas János kollégáimat.

A kialakított duális tisztképzési szisztémából következően a tanszéken a szakmai képzést erőteljesen a hagyományos határőrizetre és határőrtiszt-képzésre kellett koncentrálnunk, az oktatás centrumába a rendészeti akciószázadok (határvadász századok) parancsnoki állományának felkészítését helyeztük. *„A határőr szakon a katonai-szakmai oktatás célja századparancsnokok képzése a Határőrség részére. A várható első-tiszti beosztás a századparancsnok-helyettesi munkakör.”*¹⁶ Gyakorlatilag hosszú évtizedek után homogén cél- és követelményrendszer alakult ki a parancsnoki profilú határőrtiszt-képzésben. Minden azt megelőző képzési formában ugyanis a tantervek heterogén és összetett célkitűzéseket határoztak meg. Így különösen, hogy a végzettek legyenek képesek egyrészt a konkrét végrehajtó szolgálatot ellátó határőr őrsökön, „kis-őrsökön”, forgalom-ellenőrző pontokon, vonatellenőrző századoknál és szakaszoknál, tartalék-századoknál, tartalék-őrsökön – későbbi átalakítással mélységi őrsökön – egyaránt, másrészt a kiképző-, az ör-, a kommandáns és más, ún. „kerület-közvetlen” századoknál az első-tiszti munkakörben valamennyi tiszti és parancsnok-helyettesi, majd „kulcsbeosztásként” valamennyi parancsnoki munkakör betöltésére. (Túlzásnak tűnhet, de tény, hogy a Határőrség számára a KLKF határőr szaka „csak” az orvosokat, állatorvosokat, pszichológusokat, közigazdászokat és műszaki specialistákat nem képezte, ugyanis őket a polgári főiskolákon és egyetemeken, illetve a „Zalkán”, később a „Bolyain” képezték.)

A korábbi komplex célrendszerrel eltérően, a jelen esetben *„a KLKF Határőr Tanszéken egynemű – határvadász századparancsnok és helyettesi beosztásra felkészítő – képzési forma került bevezetésre.”*¹⁷ Szakma-rendszertanilag a határőrtiszt-képzés, azaz

¹⁵ Lásd: A Határőrség évkönyve 1993-94. 98-99. o. (Szerk: Kőműves - Krisán - Ugró)

¹⁶ Főrizs Sándor: A katonai képzés helyzete, soron lévő feladatai a KLKF Határőr Tanszéken (Határőrségi Tanulmányok 1994/5. 45-49. o.)

¹⁷ Szabó László: A Határőrség hivatásos állománya tovább-, át- és vezetőképzésének rendszere, helyzete, az ezzel kapcsolatos további elképzelések (Határőrségi Tanulmányok 1994/6. 20-32. o.)

gyakorlatilag határvadásztiszt-képzés a Határőrség kettős funkciójából adódó határvédelmi feladatok szervezésére és vezetésére képes tiszti kar megteremtését, illetve utánpótlását célozta és eredményezte. A tisztképzés komplexitásának másik összetevőjét az RTF-en 1992-től létesített határrendészeti szakon folytatott (bűnüldözési, menekültügyi, idegenrendészeti, szabálysértési, határőrizeti és határforgalom-ellenőrzési felkészültséget, összefoglalóan határrendészeti szakképesítést és kompetenciákat eredményező) határrendészeti tisztképzés alkotta.

Kedvező fejleményként értékelendő, hogy a művelődési és közoktatási miniszter és a honvédelmi miniszter 1048/1990. (III. 1.) sz. MT határozata alapján, a katonai főiskolákon és így a határőrtiszt-képzésben is 1991-től visszatértünk a négyéves képzési rendszerre. Annak következtében egy tisztavatás kimaradt, vagyis 1994-ben a katonai főiskolákon nem volt tisztavatás, hanem 1995-ben. (Ellenben emlékezzünk a fordított szituációra: a képzési idő négyről három évre történt csökkentése miatt 1987-ben egyidejűleg két évfolyamot is felavattunk.)

A képzési időtartam ismételt megnövekedése feletti örömben „öröm is vegyült”. Emlékezzünk ismét: az üzemeltető-üzemmérnöki másodképzés helyett az 1986/87. tanévtől a határőr szakon „visszacsempészhetjük” a pedagógiai másodképzést, ellenben mindössze öt év elmúltával, ismételten eltörölték azt. (Ennek következtében az 1993. évi tisztavatással megszűnt a kollégiumi nevelőtanár másodképzés és másodképesítés.) A parancsnoki jellegű határőr szakon is – immáron második alkalommal – 1991 őszétől műszaki profilú másodképzést kellett bevezetni, ami mérnök-tanár másodképesítést és oklevelet adott. A „visszarendeződés” következtében, a képzési kapacitás nem kis részét ismételten olyan másodképzésre kellett fordítanunk, amivel tudatilag és érzelmileg nehezen azonosult határőr oktató és hallgató egyaránt, de annak ellenére tettük, majd utódaink tették, amit tennünk/tenniük kellett, a határőröktől megszokott fegyelmezettséggel, szorgalommal és színvonalon. „*A mérnök-tanárképzéssel együtt járó technikai felkészítést lényegében a lövés, a felderítő és a harckocsizó szakok sem igénylik. Mindenhol a beosztottakkal jól bánó, pedagógiai felkészültséggel rendelkező alegységparancsnokokra van szükség, mivel a technikai eszközök kiszolgálásáról máshol (értsd: a katonai és a polgári műszaki felsőoktatásban – V. G.) felkészített állomány gondoskodik.*”¹⁸ A négyéves képzés óraszama 4.650 tanóra lett, ami a korábban jellemző „kossuthos” 4.800 tanórához viszonyítva valamelyest kevesebb volt.

¹⁸ Fórizs Sándor: A katonai képzés helyzete, soron lévő feladatai a KLKF Határőr Tanszéken (Határőrségi Tanulmányok 1994/5. 45-49. o.)

„A mérnök-tanár (járműgépész szakirány) másodképzés a határrendészeti és védelmi vezetői szak főiskolai szintű alapképzésének 1998-ban történt bevezetéséig tartott.”¹⁹

6.1. Az időszak határőrizeti, határrendészeti és határőrségi jellemzői

Az 1990-től kirajzolódó modernizációs ív kiemelkedő tényei, mozzanatai az alábbiakban összegezhetők.

1. Az átalakítás legitimitása és jogharmonizációja, azaz a rendeltetés, feladat, tevékenység és szervezet beillesztése az Alkotmány, az ágazati törvények és más jogszabályok harmonikus rendszerébe. A klasszikus határőrizet helyett a rendészet rendszerébe illesztett határrendészeti elvek, eljárások, eszközök ütemezett bevezetése és alkalmazása. A magyar haderő kisebbik „fegyveres erejéből” egy korszerű, az európai gyakorlattal minden tekintetben kompatibilis határrendészeti szervezet felépítése. A hivatásos állományúakkal ellátott határrendészet kiépítése és fokozatos kiteljesítése. A sorozott állományú határőrök ütemezett kivonása a Határőrségtől.
2. Mindezzel párhuzamosan az 1991-ben kezdődött és hosszú évekig tartó délszláv válság példaértékű megközelítése. A polgárháború következtében a Határőrség előzőleg tervezett rendeltetésének, hatáskörének és feladatrendszerének tudatos és összehangolt módosítása. A következő másfél évtizedet meghatározó kettős, azaz rendészeti és védelmi funkció, valamint határrendészeti és határvédelmi feladatrendszer kialakítása. A duális rendeltetésnek és feladatrendszernek megfelelő szervezeti korrekció rapid végrehajtása, a különleges rendeltetésű alegységek, így az akciószázadok (későbbi elnevezéssel határvadász századok), majd a határőrségi akciószolgálat megszervezése, felkészítése, rendszerbe állítása. Nemzetközi jelentőséggel is bíró, kezdeményező szerepvállalás a válság határrendészeti és határvédelmi megoldásában. Az előzmény nélküli, ideiglenes viszonylati parancsnokság megszervezése és sikeres működtetése.
3. A százmillióra növekedett határforgalom gyors, kulturált, szelektív és differenciált ellenőrzése és mindezzel együtt az ún. „elégészes biztonság” garantálása. A Föld számos térségéből kiinduló, a hazánkat cél- vagy tranzit-országnak tekintő migrációs hullámok humánus és hatékony kezelése. Az illegális bevándorlás elleni hatékony küzdelem, a menekültügyi, az idegenrendészeti és a szabálysértési hatósági feladatok jog- és szakszerű végzése. A bűnüldözési hatósági jogkörben eljárva eredményes

¹⁹ Fórizs Sándor: A sorállományhoz kapcsolódó határőr tisztképzés végnapjai (In: A modernkori magyar határrendészet 110 éve – MRTT Határrendészeti Tagozat, Bp. 2013. 250. o.)

bűnügyi felderítő és nyomozati tevékenység, hatékony közreműködés a határokon átható, szervezett és egyre inkább nemzetközivé vált bűnözés elleni küzdelemben.

4. A hazai és a nemzetközi szakmai együttműködés teljesen új alapokra történt helyezése. Új nemzetközi egyezmények és új hazai együttműködési megállapodások megkötése. Az együttműködés korábban soha nem tapasztalt méretű kiszélesítése és egyre eredményesebb folytatása. Tudatos és szisztematikus felkészülés a NATO-hoz és az EU-hoz történő majdani csatlakozáshoz, különösen az ún. „schengeni” határellenőrzés követelményszintű teljesítésére.
5. A helyi, területi és központi vezetés teljes vertikumának, valamint a humántevékenység egészének – ideértve a személyzeti munkát, a megelőző és gyógyító tevékenységet, a pszichológiai szolgálat tevékenységét, a képzést, a tájékoztatási és társadalmi kapcsolatokat, a kulturális és sporttevékenységet, az érdekvédelmet – továbbá a logisztika teljes körének (költészet és a műszaki, technikai, informatikai feltételek) permanens korszerűsítése, fejlesztése.
6. Amint az 1. pontban utaltam arra, megkezdődött a hivatásos határőrizetre áttérés: 1990. február elsejével létrehozták a Győri-, majd 1991. március elsejével a Miskolci és a Balassagyarmati Határőr Igazgatóságot. A határrendészeti tisztképzést is érintő mozzanatként, 1990. május elsejével megszüntették a Körmenyi Kiképző Ezredet és annak bázisán létrehozták a Határőr Kiképző és Továbbképző Intézetet (HKTI). Folytatva az átszervezést, 1992. március elsejével valamennyi határőr kerületből határőr igazgatóság lett. Mindeközben az igazgatóságokon – a határrendészeti feladatokat ellátó szervek mellett – a szükségleteknek megfelelő gyorsasággal egymás után hozták létre a határvidéki alegységeket.

Ergo: kétséges lehet-e bárki számára, hogy mindezek a tényezők egyenként is, de együttesen különösen erősen befolyásolták, sőt számos kérdésben determinálták a határőrizeti és határrendészeti tisztképzést? Egy eklatáns példa: logikus következményként valamennyi új jogszabály és szabályzat alkalmazására egyrészt gyorsított ütemben fel kellett készíteni és vizsgáztatni kellett az aktív határőrtiszt, tiszthelyettesi és zászlósi állományt; másrészt haladéktalanul be kellett építeni az új ismerethalmazt a főiskolai és akadémiai határőrtiszt-képzés, valamint a tanintézeti tiszthelyettes- és zászlósképzés tananyagába.

7. A határőrtiszt-képzés és a tanszék kettéválása 1992-ben

A katonai főiskolai határőrtiszt-képzést jelentősen befolyásoló tényezőnek tartom, hogy 1992-ben megkezdődött a rendészeti felsőoktatás rendszerébe szervesen beépített határrendészeti tisztképzés is. A negyedévszázados határőrtiszt-képzés addigi hegemon szerepe megszűnt, kialakult a határőrizeti és a határrendészeti tisztképzés duális jellege és vegyes szisztémája.

A Határőrség és a Belügyminisztérium vonatkozó döntését – amint korábban jellemzően, így akkor is – számos külső és belső befolyásoló körülmény együttesen kényszerítette ki. A mai előadásban csupán két gondolatot célszerű hangsúlyozni.

Egyrészt a nemzetközi helyzetben általában, illetve a Hazánk külső és belső helyzetében bekövetkezett konkrét változások egyértelműsítették, hogy az addigi félkatonai típusú határőrizet és határvédelem helyett egyre inkább a határrendészet nyer teret, és ahhoz kell igazítani a tisztképzést is. Ennek megfelelően vezetői döntés született arról, hogy 1991-től 1993-ig, kifutásos alapon teljesen megszűnik a határőrtiszt-képzés a KLKF-en és 1991-től helyébe lép az RTF-en folytatandó határrendészeti tisztképzés.

Olyannyira kiforrott volt a terv, hogy 1991-ben a KLKF határőr szakára jelentkezett fiatalokat ugyan a KLKF-en felvételítettük, de nem a KLKF-re, hanem az RTF felvételi követelményei szerint az RTF-en megalapítandó határrendészeti szakra. A felvetteket beiskoláztuk a Körmenyi Határőr Kiképző és Továbbképző Intézet egyéves előképzésére, az ún. „előkészítő évfolyamra”. Gyakorlatilag 1991 őszén nem indítottunk I. évfolyamot a KLKF határőr szakán.

Másrészt azonban az előkészítési folyamatra kedvezőtlenül hatott a délszláv-válság és polgárháború, amely rávilágított arra, hogy a határrendészeti funkciók dominanciája mellett a Határőrségnek meg kell őriznie a határvédelmi funkciót és az azt kiszolgáló határőrtiszt-képzést is. Ennek megfelelően – egy év késéssel ugyan, de – 1992-től kialakult az említett duális határőrizeti/határrendészeti tisztképzési szisztéma, amely másfél évtizedig fennmaradt és a ZMNE 2008. évi határőrtiszt-avatásával ért véget.

8. A humán erőforrás-gazdálkodásról 1988-1992

Vezetői ciklusomban folyamatosan arra törekedtem, hogy minden kollégámhoz őszinte legyek, és a tanszékről eltávozóknak segítséget nyújtsak ahhoz, hogy minél inkább találják meg új helyüket és számításukat. Az idősebbek közül néhányan nyugállományba vonultak: volt, aki a felső korhatár eléréseivel, 55 évesen; volt, aki kordedvezménnyel élve, 52 évesen; harmadik munkatársam „hosszabbítási” lehetőséget kért és kapott, 58 éves koráig. Fiatalabb

kollégáink számára a Határőrség, valamint átminősítéssel egy-egy társszerv – így különösen a Rendőrség, a Vám- és Pénzügyőrség, valamint a Büntetés-végrehajtási Szervezet – biztosította a pályán való horizontális átjárást. Egyik munkatársam a ZMKA Határőr Tanszékre és egy másik az RTF-re került oktatónak; volt, aki a polgári életbe távozott. A „Zrínyire” nappali tagozatos hallgatónak felvett kollégáimat vagy úgy indítottam útba, hogy „az akadémia elvégzését követően visszavárlak”, vagy úgy, hogy „sajnálom, de nem tudlak visszafogadni”.

A vezetői munka nagyon felemelő és nagyon kellemes mozzanatait jelentik a szervezetbővítés, a kollégák beosztásban és rendfokozatban történő előléptetése, beiskolázása, bérfejlesztése, jutalmazása és így tovább. Ugyanakkor kellemetlen feladatokat is végezni kell, mint például szervezetleépítés, létszámcsökkentés, fegyelmi eljárások lefolytatása. Vagy például a minősítéskor, illetve a teljesítményértékeléskor tárgyilagosan és tényszerűen le kell írnom, majd szemtől szembe el kell mondanom a kollégámnak nem csak mindazt, ami helyes, de azt is, ami helytelen a munkájában és a magatartásában. Sőt, végső esetben ki kell mondani: „el kell, hogy váljanak útjaink”. Így jártam el tanszékvezetőként, majd főigazgató-helyettesként és rektor-helyettesként is. Meggyőződésem, hogy csakis így lehettem korrekt, tisztességes az adott munkatársamhoz, az összes többi kollégámhoz és a tanszékhez, illetve a főiskolához.

A tanszék 1992. évi kettéosztását a vezetőtől elvárt megfontoltsággal és határozottsággal oldottam meg, de érzelmileg megviselt. Az 1980-as években kialakult és tartósan 30 fő körüli „törzslétszámot” – az objektíve szükséges fluktuáció mellett is – ütemezetten csökkentettük azzal a céllal, hogy három év alatt három hullámban ('91, '92, és '93-ban), a tanszék egésze, mintegy tizenöten áttelepültünk volna az RTF-re. Őszintén sajnálom, hogy nem történhetett meg. Ismételten áttekintve az 1992. februári névjegyzéket (lásd hátrább), változatlan a véleményem: az akkori teljes „17-es tantestületnek” az RTF-en lett volna a helye, és oda is kerülhetett volna.

Az eredeti terv a következő volt: a '91-es „előőr” az RTF-en bevezeti a határrendészeti tisztképzést; a „derékhad” a KLKF-en „kifuttatja” a határőrtiszt-képzést; közben '92-ben a felszabaduló újabb néhány fő, és végül '93-ban az „utóőr” is csatlakozik az RTF Határrendészeti Tanszékhez. Őszintén sajnálom, hogy nem így történt. Ezt a szervezeti és személyzeti építkezést „keresztelte” az 1991. szeptemberi döntés, amely szerint mindkét szakon és tanszéken tartósan kell „berendezkedni”. Ennek következtében az oktatói állományt csoportosítanunk kellett: elmenőkre és maradókra. Nehéz döntés volt, amelyet – mert a tanszékvezető kizárólagos hatáskörébe tartozó jogosultság, de egyben kötelezettség is volt –

értelemszerűen nekem kellett meghozni. Az elmúlt bő két évtizedre visszatekintve, határozott véleményem ma is, hogy helyesen döntöttem. Az akkori csoportosítás a lehető legjobban szolgálta mindkét nagy feladatot, vagyis a határőrtiszt-képzés folytatását a katonai felsőoktatásban és a határrendészeti tisztképzés bevezetését a rendészeti felsőoktatásban.

9. „Pillanatsfelvételek” a tanszék oktatói és törzs-állományáról 1988-1992

1988. február 1-jén (betűrendben)

1. Balogh Zoltán szds.	főtanár
2. Beregnyei József őrgy.	tsz. vez.-h.
3. Bodor Mihály alez.	főtanár
4. Csongrádi Róbert fhdgy.	tanár
5. Dsupin Ottó szds.	főtanár
6. Eszényi István őrgy.	évf. pk.
7. Fehér Tamás őrgy.	főtanár
8. Hegyi Ervin alez.	kiem. főea.
9. Kovács István őrgy.	kat-i szacs. vez.
10. ü. státusz	
11. Mák János fhdgy.	évf. pk.
12. Mosolygó Miklós őrgy.	főtanár
13. Nagy József szds.	tanár
14. Papp Sándor alez.	főtanár
15. Pálvölgyi László őrgy.	hőrizeti szacs. vez.
16. Radosza Sándor alez.	főtanár
17. Sallai János fhdgy.	tanár
18. Sörös Nándor alez.	tsz. vez. pol. h.
19. Szabó Tamásné dr. univ. szds.	főtanár
20. Szebeni Lehel fhdgy.	évf. pk. pol. h.
21. Székely Zoltán szds.	tanár
22. Széplasz Tibor fhdgy.	évf. pk. pol. h.
23. Szücs János fhdgy.	évf. pk. pol. h.
24. Teremi Zoltán fhdgy.	tanár
25. Veres József fhdgy.	évf. pk.
26. Virág László szds.	tanár
27. Virányi Gergely alez.	tsz. vez.
28. Wilk Henrik alez.	ped-i szacs. vez.

29. Kiss István tzls.	tsz. szolg. vez.
30. Oláh István ftórm.	szd. szolg. vez.
31. Severnyák István ftórm.	szd. szolg. vez.
32. Berzi Lászlóné kpa	titkárnő
33. Gyimesi Andrea kpa	gyors- és gépiró

Az 1987/88. tanévben a ZMKA határőr szakán tanult, nappali tagozaton: Cseh József, Kóczián Gyula és Varga János; levelező tagozaton: Eszényi István.

Egyetemi végzettség és képzés megszerzésére kötelezettek: Csongrádi Róbert, Nagy Attila, Sallai János, Teremi Zoltán, Széplasz Tibor, Mák János, Szebeni lehel, Szücs János, Veres József.

Az 1987/88. tanév II. félévében osztályfőnökök: Balogh Zoltán (1021. sz); Virág László (1022. sz); Dsupin Ottó (1023. sz); Nagy József (1131. sz); Papp Sándor (1132. sz); Bodor Mihály (1133. sz); Radosza Sándor (1211. sz); Pálvölgyi László (1212. sz); Székely Zoltán (1213. sz); Wilk Henrik (1214. sz).

1988-ban érkeztek: Kajári István (1988. 03. 01.) a Rendőrségtől; Cseh József (1988. 08. 01.) a ZMKA befejezésével; Ritecz György (1988. 09. 01.) a Határőrségtől.

1988. szeptember 1-jén főiskolai docensek lettek: Beregnyei József, Kovács István, Sörös Nándor és Virányi Gergely; adjunktusok: Bodor Mihály és Papp Sándor; tanársegédek: Virág László, Székely Zoltán, Balogh Zoltán, Dzsupin Ottó, Szabó Tamásné, Fehér Tamás és Mosolygó Miklós.

Az 1988/89. tanévben osztályfőnökök: Balogh Zoltán (1031); Virág László (1032); Dsupin Ottó (1033); Cseh József (1221); Mosolygó Miklós (1222); Székely Zoltán (1223); Wilk Henrik (1224); Fehér Tamás (1111); Nagy Attila (1112); Bodor Mihály (1113).

Az 1988/89. tanévben – ideiglenes jelleggel és a meglévő üres státuszok terhére – kérelmemre, harmadik tanszékvezető-helyettes munkakört engedélyezett a BM IV/II. csoportfőnök. A mb. tv-helyettes tisztséget Kovács István látta el. A „kísérlet” minden tekintetben sikeres volt, annak ellenére közel egy év múlva – a státusz és bérfedezet hiányára hivatkozással – nem engedélyezték a munkakör véglegesítését.

1988/89-ben több kolléga távozott: Radosza Sándor (1988. 09. 30) és Papp Sándor (1989. 02. 28.) nyugállományba; Veres József (1988. 12. 01.) a Rendőrséghez; Mák János a ZMKA-ra nappali hallgatónak (1988. 09. 01.); Nagy József a ZMKA-ra tanárnak (1988. 08. 01.).

Újabb sikerek 1989. július 1-jén: főiskolai tanár kinevezést nyert dr. univ. Beregnyei József; adjunktus lett: Szabó Tamásné dr.; tanársegéd címet kapott: Cseh József.

1989. augusztus 25-én (munkaköri jegyzék szerint)

1. Virányi Gergely alez.	tsz. vez.
2. Beregnyei József őrgy.	tsz. vez.-h.
3. Sörös Nándor alez.	tsz. vez. pol. h.
4. Hegyi Ervin alez.	kiem. főea.
5. Pálvölgyi László őrgy.	hőrizeti szacs. vez.
6. Kovács István őrgy.	főtanár
7. Cseh József szds.	főtanár

8. Varga János őrgy.	főtanár
9. Székely Zoltán szds.	tanár
10. Nagy Attila szds.	tanár
11. Szücs János fhdgy.	tanár
12. Balogh Zoltán szds.	kat-i szacs. vez.
13. Dsupin Ottó szds.	főtanár
14. Virág László szds.	főtanár
15. Kovács Gábor hdgy.	tanár
16. Virágh Rajmund hdgy.	tanár
17. Wilk Henrik alez.	ped-i szacs. vez.
18. Bodor Mihály alez.	főtanár
19. Fehér Tamás őrgy.	főtanár
20. Mosolygó Miklós őrgy.	főtanár
21. Szabó Tamásné dr. univ. szds.	főtanár
22. Csongrádi Róbert fhdgy.	tanár
23. Eszényi István őrgy.	évf. pk.
24. Ritecz György fhdgy.	évf. pk. pol. h.
25. Czobor Imre hdgy.	évf. pk.
26. Széplasz Tibor fhdgy.	évf. pk.
27. Imrei József hdgy.	évf. pk. pol. h.
28. Kiss István tzls.	tsz. szolg. vez.
29. Oláh István ftörm.	szd. szolg. vez.
30. Severnyák István ftörm.	szd. szolg. vez.
31. Berzi Lászlóné kpa	titkárnő

1990. január 1-jén (betűrendben)

1. Balogh Zoltán őrgy.
2. dr. univ. Beregnyei József őrgy.
3. Bodor Mihály alez.
4. Cseh József szds.
5. Czobor Imre hdgy.
6. Dsupin Ottó őrgy.
7. Eszényi István őrgy.
8. Fehér Tamás őrgy.
9. Hegyi Ervin alez.
10. Imrei József hdgy.
11. Kovács Gábor hdgy.
12. Kovács István őrgy.
13. Mosolygó Miklós őrgy.
14. Nagy Attila szds.

15. Pálvölgyi László őrgy.
16. Ritecz György fhdgy.
17. Sörös Nándor alez.
18. Szücs János fhdgy.
19. Szabó Tamásné dr. szds.
20. Széplasz Tibor szds.
21. Varga János őrgy.
22. Virág László őrgy.
23. Virágh Rajmund hdgy.
24. Virányi Gergely alez.
25. Vörös Tibor őrgy.
26. Wilk Henrik alez.
27. Kiss István tzls.
28. Kajári István tzls.
29. Oláh István ftörm.
30. Severnyák István ftörm.
31. Berzi Lászlóné kpa

Az 1989/90. tanévben érkeztek: Varga János a ZMKA befejezésével; Czobor Imre az RTF befejezésével; Imrei József, Kovács Gábor és Virágh Rajmund a Határőrségtől.

A tanévben távoztak: Szebeni Lehel és Teremi Zoltán (1989. 08. 01.) a Rendőrséghez; Székely Zoltán (1989. 11. 30.) a VPüŐ-hez, Csongrádi Róbert (1989. 11. 30.) a Rendőrséghez.

A tanévben a ZMKA határőr szakára felvételt nyertek: nappali tagozatra Sallai János; levelezőre: Nagy Attila és Széplasz Tibor; levelező végzős hallgató: Eszényi István.

A tanévben osztályfőnökök: Dsupin Ottó (1011); Virág László (1012); Varga János (1013); Fehér Tamás (1121); Nagy Attila / Beregyei József (1122); Bodor Mihály (1123); Cseh József (1231); Mosolygó Miklós (1232); Székely Zoltán / Kovács Gábor (1233); Kovács István (1234).

1991. február 1-jén (munkaköri jegyzék szerint)

1. Virányi Gergely ezds.	tsz. vez.
2. dr. Farkas János alez.	tsz. vez-h.
3. Sörös Nándor alez.	tsz. vez. nev. h.
4. Hegyi Ervin alez.	kiem. főea.
5. Pálvölgyi László őrgy.	hőrizeti szacs. vez.
6. Varga János őrgy.	oktató
7. Cseh József szds.	oktató
8. Virág László őrgy.	oktató
9. Balogh Zoltán szds.	kat. szacs. vez.
10. Dsupin Ottó őrgy.	oktató
11. Kovács István őrgy.	oktató

12. Vörös Tibor őrgy.	oktató
13. Kovács Gábor fhdgy.	oktató
14. Wilk Henrik alez.	ped. szacs. vez.
15. Bodor Mihály alez.	oktató
16. Fehér Tamás őrgy.	oktató
17. Szabó Márta hdgy.	oktató
18. Eszényi István alez.	szdpk.
19. Ritecz György fhdgy.	szdpk-h.
20. Oláh István ftörm.	szd. szolgvez.
21. Imrei József fhdgy.	szdpk.
22. Virágh Rajmund hdgy.	szdpk-h.
23. Severnyák István ftörm.	szd. szolgvez.
24. Kajári István tzls.	tsz. szolg. vez.
25. Berzi Lászlóné kpa	titkárnő

1990-ben érkezett dr. Farkas János és Szabó Márta a BM-ből.

A tanévben távozott: Szücs János a ZMKA-ra hallgatónak; Szabó Tamásné dr. a BM-hez; Czobor Imre a Rendőrséghez; Széplasz Tibor a Büntetés-végrehajtási Szervezethez; Kiss István nyugállományba.

Az 1990/91. tanévben osztályfőnökök: Varga János (1021); Virág László (1022); Dsupin Ottó (1023); Vörös Tibor (1131); Kovács István (1132); Bodor Mihály (1133); Cseh József (1211); n. a. (1212) és n. a. (1213).

1992. február 1-jén

- dőlt betűkkel jelölve az 1992. március 1-jén RTF-re áttelepülő hat fő -

1. Virányi Gergely ezds.	tszvez.
2. dr. Farkas János alez.	tszvez-h.
3. Kovács István őrgy.	tszvez-h.
4. Somody (Hegy) Ervin alez.	kiem. főea.
5. Pálvölgyi László őrgy.	hőrizeti szacs. vez.
6. Balogh Zoltán szds.	kat. szacs. vez.
7. Wilk Henrik alez.	ped. szacs. vez.
8. Cseh József szds.	oktató
9. Dsupin Ottó őrgy.	oktató
10. Szabó Márta fhdgy.	oktató (gyed)
11. Varga János őrgy.	oktató
12. Kovács Gábor fhdgy.	szdpk.
13. Virágh Rajmund hdgy.	szdpk-h.
14. Kajári István tzls.	tsz. szolg. vez
15. Oláh István ftörm.	kabinetkezelő
16. Severnyák István ftörm.	szd. szolg. vez
17. Rózsa Tamásné pa.	gépipró

Az 1991/92. tanévben távozott: Imrei József és Ritecz György a Határőrséghez; Bodor Mihály és Sörös Nándor nyugállományba; Eszényi István, Fehér Tamás, Virág László, Vörös Tibor a Határőrséghez; Berzi Lászlóné a HM-hez. Érkezett: Rózsa Tamásné.

Befejezőként

Elvitathatatlan tény, hogy a KLKF-en továbbműködő Határőr Szaktanszék működési feltételeit sikerült megőrizni, valamint az RTF Határrendészeti Tanszék felépítését sikerült eredményesen megoldani. Az oktatási, nevelési és tudományos feladatok teljesítéséhez a Határőrség mindkét tanszéken biztosította a személyzeti, pénzügyi és tárgyi feltételeket.

A többször módosított ütemtervnek megfelelően 1992. február 28-án átadtam és dr. univ. Beregyei József hőr. ezredes átvette a tanszékvezetői beosztást. Rövid időn belül újjáépítette és 1994-ig vezette a KLKF Határőr Tanszékét.

Az országos parancsnoki parancsban meghatározott – dr. jur. Farkas János, Cseh József, Dsupin Ottó, Varga János és Kajári István – kollégáimmal elhagytuk a KLKF Határőr Tanszékét, mert másnap megkezdtük szolgálatunkat az 1992. március elsejei hatállyal megalapított RTF Határrendészeti Tanszéken, amelyet hét és fél évig vezettem. Ez azonban a Határőrség tisztképzésének egy újabb fejezete és egyben egy újabb előadás, illetve tanulmány tárgya.

Legvégül megragadom az alkalmat és köszönetet mondok valamennyi „kossuthos” kollégámnak, az együtt végzett munkáért, és különösen azért, hogy elődeinkhez és a határőrtiszt-képzés tradícióihoz méltóan teljesítettük az 1988-1992 közötti, kiemelkedően „kényes” időszak követelményeit és feladatait.

Dr. (Ph.D) Virányi Gergely ny. hőr. dandártábornok